

Gevolgen van vacante zetel

Paus Franciscus heeft op donderdag 10 augustus bisschop Harrie Smeets op diens verzoek ontslag verleend. Dat betekent dat met ingang van die datum de bisschopszetel van Roermond vacant is. Voor een bisdom is zo'n 'bisschopsloze' tijd een bijzondere periode, die ook allerlei praktische gevolgen heeft voor zowel het bisdom als de parochies. We zetten de belangrijkste hier op een rij.

Zorg voor oud-bisschop

Op de eerste plaats blijft alle zorg en aandacht uitgaan naar oud-bisschop Harrie Smeets. Hij zag zich genoodzaakt terug te treden vanwege zijn ziekte. Het bisdom en zijn familie blijven hem omringen met alle zorg die nodig is. Daarbij is ook het gebed van iedereen onontbeerlijk.

Gebed voor nieuwe bisschop

Nu de zetel vacant is, gaan het kathedraal kapittel, de pauselijke nuntius in Nederland en het dicasterie voor de bisschopsbenoemingen in Rome zich buigen over de benoeming van een nieuwe bisschop voor de Kerk van Roermond. Het is een goed gebruik om dit in alle parochies gepaard te laten gaan met een regelmatig terugkerend gebed voor de uitverkiezing van een goede nieuwe bisschop.

Bestuur bisdom

Op de dag van het ontslag van Mgr. Smeets heeft het kapittel voormalig vicaris-generaal Mgr. René Maessen gekozen tot diocesaan administrator. Hij is de officiële bestuurder van het bisdom tot aan het moment waarop een nieuwe bisschop de zetel in bezit neemt. Het mandaat van de bisschoppelijk vicarissen is gestopt op het moment waarop de zetel vacant raakte. Omdat de administrator het bisdom niet in z'n eentje kan en wil besturen, heeft hij de voormalige vicarissen gevraagd om als gedelegeerden verder te functioneren. De officiaal en de lekenfunctionarissen van het bisdom behouden gewoon hun functie.

Daarmee blijft de bisdomstaf in principe ongewijzigd, met dien verstande dat de bevoegdheden wel anders zijn. Het kerkelijk recht zegt daarover in Canon 428: "Tijdens de vacatie van de zetel mag er niets veranderd

worden.” Dat wil zeggen dat de diocesaan administrator en de gedelegeerden geen besluiten mogen nemen die het gewone beheer en bestuur overstijgen of die het bisdom of de toekomstige bisschop nadeel kunnen berokkenen. Dat geldt ook voor de andere medewerkers en bestuursgremia in het bisdom.

Gevolgen voor parochies

Ook parochies zullen de gevolgen van deze ‘sedis vacatio’ zoals dat officieel heet, merken. Zo mogen er in deze periode geen pastoors worden benoemd. Kapelaans, parochie-administrators en kerkbestuursleden benoemen, mag wel en ontslag verlenen kan ook. Dit betekent voor parochies die op de benoeming van een nieuwe pastoor wachten, dat zij waarschijnlijk eerst een administrator krijgen. Wanneer er een nieuwe bisschop is aangetreden kan hij dat administratorschap omzetten in een officiële pastoorsbenoeming.

Totdat er een nieuwe bisschop is, mogen er ook geen kerken aan de eredienst worden onttrokken, geen nieuwe (fusie)parochies worden opgericht of parochies opgeheven worden. Wel mogen trajecten die al voor 10 augustus in gang waren gezet en zich in een afrondende fase bevinden, worden afgewikkeld. Dit betekent niet dat het hele proces van samenwerking van parochies nu stil komt te liggen. Parochies kunnen gewoon verder gaan met herstructureren en het zoeken naar mogelijkheden tot vitaliseren, alleen de laatste officiële stap waarvoor de handtekening van de bisschop nodig is, moet even worden uitgesteld.

Bisschoppelijke goedkeuringen

Het verlenen van bisschoppelijke goedkeuringen behoort tot de gewone uitvoerende macht van een diocesaan administrator en kan dus in de meeste gevallen gewoon doorgaan. Dat betekent dat trajecten met betrekking tot de aan- of verkoop van vastgoed door parochies of andere kerkelijke rechtspersonen gewoon afgewerkt kunnen worden, met in achtneming van de gebruikelijke toestemming van de Raad voor Economische Aangelegenheden en het kathedraal kapittel. Uitzondering hierop is vervreemding van het volledige vermogen van zo'n rechtspersoon. In dat geval is sprake van een impact op de structuur van het bisdom en de diocesaan administrator heeft niet de bevoegdheid om daar iets aan te veranderen. Ook is van belang om welke vervreemding van vastgoed het gaat en hoe hoog de waarde is.

Adviesraden

Het bisdom kent twee officiële adviesraden die in deze periode ophouden te bestaan, omdat hun belangrijkste opdracht is: advies geven aan de bisschop. Dit zijn de Priesterraad en de Diocesane Pastorale Raad. De leden hebben hierover een aparte brief ontvangen. Als formele raad zijn ze per 10 augustus ontbonden, maar de diocesaan administrator mag natuurlijk overleggen met wie hij wil en daarvoor eventueel ook mensen uitnodigen.

Verruiming bevoegdheden

Mocht het benoemen van een nieuwe bisschop langer dan een jaar op zich laten wachten, dan krijgt de diocesaan administrator een jaar na het vacant worden van de zetel automatisch meer bevoegdheden en mag hij bijvoorbeeld wel pastoors benoemen.